

Keressétek ki januári meséből, mi mindenre szolgált a pásztor subája. Ugyanez érvényes a szűrre is.

nem bújnak bele. S hogy ne lógjon hiába, voltak vidékek, ahol befenekelték, és tarisnyaként, fegyvertokként használták. (Ezért került be a szűr a furcsa táskák közé a novemberi Napsugárba.)

A szűr a szűrszabó készítette az egész Kárpát-medencében azonos szabásminta alapján. Vidékenként különbözött viszont a díszítés, hiszen a legegyszerűbb szűrre is került egy kis ékesség, az ünneplőre pedig több, gazdagabb. Így született meg a legmagyarabb viselet, a cifraszűr.

Akik nemzeti kincseinket is idegen szóval szokták megnevezni, azt mondják: hungarikum. A cifraszűrt mi alkottuk meg, és csak mi viseltük. Legelterjedtebb a XIX. században volt. Kezdetben színes virágmintákkal, később stilizált, mértanias és egyszínű, piros, fekete, zöld vagy kék motívumokkal cifrázták ki a szűrűt.

Most végre elárulom, kinek és miért *tették ki a szűrét*. A cifraszűr viselete rangot jelentett. Ez volt a magyar parasztember díszruhája egész életén át. A legény addig nem házasodhatott, amíg nem volt cifraszűre. A Bakony vidékén az volt a szokás, hogy ha a legényt nem látták szívesen a leányos háznál, a szűrét kitétték a tornácra.

Nem suba ez, hanem guba

Petőfi a „szűrös-gubás emberek” költőjének nevezte magát. A guba a legszegényebbek téli viselete volt. Gyapjúból szőtték, mint a szűrűt, de fűtös volt, mint a suba. A *suba subához, guba gubához* közmondás a paraszti társadalom szigorú szabályaira utal: gazdag csak gazdaggal, szegény csak szegénnyel házasodhatott.

A *szűr nem palást* – mondja egy másik közmondásunk, de bizony minden rajz és fénykép azt bizonyítja, hogy a cifraszűr nemcsak királyi megjelölést, termetet, tartást, hanem büszke öntudatot is kölcsönzött viselőjének.

Tiszaparti gulyáslegény vagyok én, cifraszűrrel, rézbaltával járok én. Cifraszűrben emeltebb a fej, szilajabb, szabadabb a lélek. Mióta levetettük, könnyebben kiteszik a szűrünket mindenhol.

Zsigmond Emese

Decemberi megfejtések: Nehezebb lenne a karácsonyi készülődés a modern háztartási gépek (porszívó, mosógép, hűtőszekrény, kavaró, dagasztó robot), telefonos, világhálós kapcsolattartás, gépkocsi nélkül. Meghittebb lenne az ünnepünk, ha legalább néhány napig lemondanánk a televízió, a számítógép, a maroktelefon, a nagyáruházak, vásárok harsogásáról.

Nyertések: Kánya Gergő, Csíkszentgyörgy; Varga Daniella, Szamosardó; a marosvásárhelyi Bernády György Iskola III. D osztálya.

